

Nezarethane

2. Genel Rapor'dan Alıntı, 1992 de yayınlanmıştır

36. CPT, polis gözetimi altında tutulan bireylerin üç hakkına özellikle önem vermektedir: söz konusu kişinin gözaltı durumunu istediği bir üçüncü tarafa (aile ferdi, arkadaş, konsolosluk) bildirme hakkı, avukata erişim hakkı ve (polis yetkilileri tarafından çağırılan doktorun yaptığı tıbbi muayeneye ek olarak) istediği bir doktor tarafından tıbbi muayene hakkı.¹ CPT'nin görüşüne göre bu haklar, söz konusu hukuki sistemde nasıl tanımlanırsa tanımlansın (yakalama, tutuklama, vs.) özgürlüğünden mahrum edilme durumunun başlangıcından itibaren uyulması gereken, gözaltındaki kişinin kötü muameleye maruz kalmasını önleyecek üç temel koruyucu mekanizmadır.

37. Polis nezaretine alınan kişilere, 36. paragrafta bahsedilen haklar dahil, sahip olduğu her tür hak en kısa zamanda sarıh olarak belirtilmelidir. Ayrıca bu hakların bir veya birkaçının uygulamaya geçirilmesinde, adaletin çıkarlarını korumak amacıyla herhangi bir gecikme yapılması konusunda yetkililere verilen imkanlar da açıkça belirtilmeli ve kesin zaman sınırlarına tabi olmalıdır. Özellikle avukata erişim ve polisin çağırdığı doktordan başka bir doktor tarafından tıbbi muayene isteme hakları söz konusu olduğunda, ilgili mesleki örgütlerle anlaşma sonucu önceden hazırlanmış listelerden avukat ve doktor seçilebilen özel sistemler sayesinde, bu hakların kullanımını geciktirebilecek her türlü neden ortadan kaldırılmalıdır.

38. Polis nezaretinde olan kişilerin avukata erişimi, avukatla temasa geçme ve avukat tarafından ziyaret edilme hakkının (her iki durumda da yapılan görüşmelerin gizliliğini temin eden şartlar altında) yanı sıra, söz konusu kişinin sorgulama sırasında avukatın da bulunmasını isteme hakkını da içermelidir.

Polis nezaretindeki kişilerin tıbbi muayenesi, polis memurlarının duyamayacağı ve tercihen göremeyeceği bir biçimde yapılmalıdır. Ayrıca yapılan bütün muayene sonuçlarının yanı sıra, tutuklunun konuyla ilgili ifadeleri ve doktorun ulaştığı sonuçlar da doktor tarafından resmi olarak kayda geçmeli ve bu kayıtlar gözaltındaki kişiye ve avukatına verilmelidir.

39. Sorgulama sürecine gelince, CPT polis tarafından ifadenin nasıl alınacağı konusunda açık kuralların veya uygulamaların olması gerektiğini düşünmektedir. Ele alınması gereken konulardan bazıları: görüşmede bulunan kişilerin kimliği (isim ve/veya sicil numara) hakkında göz altındaki kişinin bilgilendirilmesi; görüşmenin kabul edilebilir süresi; görüşmeler arasında dinlenme dönemleri ve görüşme sırasında molalar; görüşmelerin yapılabileceği yerler; tutuklunun sorgulanırken ayakta durmasının istenip istenemeyeceği; uyuşturucu, alkol, vs. etkisi altında olan

¹ Bu hak daha sonra şöyle ifade edilmiştir: tutuklanmış kişi isterse (polis yetkilileri tarafından çağırılan doktorun yaptığı tıbbi muayeneye ek olarak) kendinin seçtiği bir doktor tarafından muayene edilme hakkı dahil, doktora erişim hakkı.

kişilerle görüşme yapılması. Ayrıca görüşmelerin başladığı ve bittiği zamanların, görüşme sırasında gözaltındaki kişinin bulunduğu isteklerin ve her bir görüşme sırasında bulunan kişilerle ilgili sistematik bir kayıt sisteminin olması da şart koşulmalıdır.

CPT, polis tarafından alınan ifadelerin elektronik olarak kaydedilmesinin, tutukluların kötü muameleye maruz kalmasını önlemek için (ve polis açısından da önemli avantajlar içeren) bir başka faydalı önlem olduğunu belirtmektedir.

40. CPT, gözaltına alınan her bir birey için, söz konusu kişinin nezaretiyle ilgili bütün unsurları (özgürlüğünün ne zaman elinden alındığı ve bu önlemin alınmasının nedenleri; haklarının ne zaman belirtildiği; yaralanma, ruhsal hastalık, vs. işaretleri; akraba/konsolosluk ve avukatın ne zaman temasa geçtiği ve ziyaret ettiği; ne zaman yemek verildiği; ne zaman sorgulandığı; ne zaman nakledildiği veya salıverildiği, vb.) ve bu unsurlar konusunda yapılanları içeren tek ve kapsamlı bir nezaret kaydı tutulmasının, polis nezaretindeki kişilere tanınan temel hakları daha da güçlendireceğine (ve büyük olasılıkla polis memurlarının işinin kolaylaşacağına) inanmaktadır. Bazı konularda (örneğin kişinin üzerindeki eşyalar, hakların bildirilmesi, hakların kullanılması veya haklardan feragat edilmesi) gözaltına alınan kişinin imzası alınmalı ve gerekirse imzanın bulunmamasının nedenleri açıklanmalıdır. Ayrıca gözaltına alınan kişinin avukatı, söz konusu nezaret raporlarına erişebilmelidir.

41. Ayrıca, polis nezaretindeyken görülen muamele hakkında yapılan şikayetlerin incelenmesi için bağımsız bir mekanizma olması da temel bir önlemdir.

42. Polis nezareti, prensip gereği göreceli olarak kısa sürelidir. Bu yüzden emniyet birimlerindeki fiziksel şartların, bireylerin uzun süreli kalacağı diğer gözaltı yerlerindeki kadar iyi olması beklenemez. Ancak bazı temel fiziksel şartlara uyulması gereklidir.

Bütün polis hücreleri, içinde bulundurulacak kişi sayısına göre makul büyüklükte olmalı ve gerekli ışıklandırma (uyku süresi hariç, okumaya yetecek kadar ışık) ve havalandırma şartlarına sahip olmalıdır; tercihen hücrelerde doğal ışık olmalıdır. Ayrıca hücrelerde dinlenme imkanı olmalı ve nezarete gece kalmak zorunda olan kişilere temiz şilte ve battaniye verilmelidir.

Nezaretteki kişiler gerektiğinde temiz ve düzgün şartlarda doğal ihtiyaçlarını karşılayabilmeli ve uygun yıkanma imkanlarına sahip olmalıdır. Bu kişilere uygun zamanlarda her gün en az bir tam öğün (sandviçten daha doyurucu bir şey) olmak üzere yemek verilmelidir.²

43. Bir polis hücresi (veya bir başka tür gözaltındaki kişinin / mahkumun kalacağı yer) için makul büyüklüğün ne olduğu zor bir sorudur. Böyle bir değerlendirme yaparken göz önünde bulundurulması gereken birçok faktör vardır. Ancak CPT heyetleri bu konuda genel kuralları belirleme ihtiyacı hissetmişlerdir. Birkaç saatten daha uzun süreli kalışlar için tek kişilik polis hücrelerinin değerlendirilmesinde halen kullanılan (asgari standart değil, arzu edilen düzey olarak görülen) kriterler şunlardır: 7 metrekare civarında, duvarlar arasında 2 metre veya daha çok, tavan ve taban arasında 2.5 metre mesafe olan yerler.

² CPT'ye göre 24 saat veya daha uzun süre polis nezaretinde kalan kişilere mümkün olduğunca hergün açıkavada egzersiz yapma imkanı verilmelidir.